

БЛАГО ТЕБИ...

Благо теби, ако на свијету
Нађеш срце, у ком вјера сјаји,
У коме се чиста љубав таји
Као мирис у росном цвијету.

Љепшег дара од тог' дара нема,
– У тој срећи тек би срећа била;
Чисто срце небеска су крила,
Што их Господ с благословом спрема.

Благо теби, ако вјерно бије
На твом срцу једно срце друго:
Скрсти руке и моли се дуго
Оној Мисли, што над тобом бдије!

1896.

И ОПЕТ МИ ДУША СВЕ О ТЕБИ САЊА

И опет ми душа све о теби сања,
И кида се срце и за тобом гине,
А невјера твоја далеко се склања,
Као тавни облак кад са неба мине.

И опет си мени чиста, сјајна, ведра,
Из призрака твога блаженства ме грију,
Па бих опет теби пануо на њедра
И глед'о ти очи, што се слатко смију.

Тако вита јела, коју муња згоди,
Још у небо гледа и живота чека,
И не мисли: небо да облаке води,
Из којих ће нова загрмити јека...

1896.

ОСТАЈТЕ ОВДЈЕ...

Остајте оvdје!... Сунце туђег неба
Неће вас гријат' к'о што ово грије,
Грки су тамо залогаји хљеба,
Гдје свога нема и гдје брата није...

Од своје мајке ко ће наћи бољу?
А мајка ваша земља вам је ова!
Баците поглед по кршу и пољу,
Свуда су гробља ваших прадједова.

За ову земљу они бјеху диви,
Узори св'јетли, што је бранит' знаше,
У овој земљи останите и ви,
И за њу дајте врело крви ваше.

К'о пуста грана, кад јесења крила
Тргну јој лишће и покосе ледом,
Без вас би мајка домовина била,
А мајка плаче за својјем чедом.

Не дајте сузи да јој с ока лети,
Вратите се њојзи у наручја света,
Живите зато, да можете мрети,
На њеном пољу, гдје вас слава сретa!

Оvdје вас свако познаје и воли,
А тамо нико познати вас неће –
Бољи су своји и кршеви голи,
Но цвјетна поља, куд се туђин креће.

Оvdје вам свако братски руку стеже,
У туђем свијету за вас пелен цвјета –
За ове крше све вас, све вас веже:
Име и језик, братство, и крв света.

Остајте оvdје!... Сунце туђег неба
Неће вас гријат' к'о што ово грије,
– Грки су тамо залогаји хљеба,
Гдје свога нема и гдје брата није...

1896.

ШТО ТЕ НЕМА?...

Кад на младо пољско цв'јеће
Бисер ниже поноћ н'јема,
Кроз груди ми жеља л'јеће:
„Што те нема, што те нема?“...

Кад ми санак покој даде
И душа се миру спрема,
Кроз срце се гласак краде:
„Што те нема, што те нема?“...

Ведри исток кад заруди
У трепету од алама,
И тад душа пјесму буди:
„Што те нема, што те нема?“...

И у часу бујне среће
И кад туга уздах спрема,
Моја љубав пјесму креће:
„Што те нема, што те нема?“...

1897.

НЕ МОГУ...

Ја никада тебе мрзити не могу
Тебе, б'јели св'јете, ком је многи дао
Име црног пакла, а на подсмјех Богу,
Што те светом мишљу ускрснути знао.

Не могу те мрзит'! Ту под небом твојим
Ја осјећам љубав, што ме с тобом спаја,
Ја пред твојим ликом с побожношћу стојим
Као чисти анђ'о пред дверима раја.

Јест, на брзој струји, којом живот броди,
Често испих пехар пун јада и туге,
Ал' кад златно сунце на небу се роди,
Ил' кад спазим тамо величанство дуге;

Кад прољеће младо дарове донесе
И кад росом преспе љубичице плаве,
Па се с лаком шевом душа ми узнесе
Далеко, далеко, у висине плаве:

Ја у томе часу заборавим боле
И све сузе мајке, што их душа рони,
Моје усне шапћу, тихо Бога моле,
И ја чујем како глас небеса звони.

Па утјешен вјером загрлит' бих хтио
Небо, сунце, брда завичаја мога,
Па да с њима зборим и шапућем ти'о
И љубим их тако до издаха свога!

1897.

МОЈА НОЋИ...

Моја ноћи када ћеш ми проћи?

– Никад!

Моја зоро када ћеш ми доћи?

– Никад!

Моја срећо кад ћеш ми се јавит'?

– Никад!

Моје небо кад ћеш ми заплавит'?

– Никад!

Моја драга кад ће наши свати?

– Никад!

Моја сузо када ћеш ми стати?

– Никад!

1901.

МОЈА ПЈЕСМА

Не, бор здрави није пао

– Ја и сада крепко стојим!

Бог ми јако срце дао,

Да у часу страшних дана,

Усред борбе и мејдана,

Не поникнем челом својим.

Не плаше ме громи они

Ни вихори што ми лете!

Моја харфа и сад звони,

Свака струна снаге пуна,

Све звук ближе небу стиже

Штићен вољом Судбе свете!

Па нек хује пуне ноћи

Пустим вјетром дивље силе!

С Богом својим, у самоћи,

При свјетлости звијезда нови,

Прослављаћу живот ови

Тихим гласом харфе миле!

Не, бор здрави није пао

– Ја и сада крепко стојим!

Бог ми јако срце дао

– И кад олуј коби црне

С облацима на ме срне,

Он ме грије сунцем својим...

Ја сам поток што из горе

Кроз вихоре свој шум шаље!

И што више громи оре,
Што се више дажде слива,
Он све виши, јачи бива
И свом циљу лети даље!

1902.

СЕОБА

Пусто ли ћеш бити, Невесиње равно,
Расаднице Српства, колијевко лâвâ!
Пусто, јер се, ето, сели племе славно,
– А наша будућност, гдје је она? – Спава...

Вјеровасмо у њу к'о у свети ћивот
Василија светог што клонуле снажи!
Вјеровасмо у њу к'о у вјечни живот,
Вјерујући у вас, о орлови наши!

А сад вјера наша умире и гасне,
Мутно око гледа у небо без зрака...
Пред иконом плачу јавор-гусле јасне
Јер остаде земља без својих јунака...

Браћо, зар вас душа нимало не боли?
Зар вам није жао ових поља равних,
Гдје се једно море наше крви проли
И гдје леже кости отаца нам славних?

Зар вам није жао, на огњишту оном
Гдје вас огањ гриј'о што ће туђин бити?
Што ће наше горе погребнијем звоном
Одјекнути тужно, а ми сузе лити?

Ил' не знате да је издајство јунаку
Оставити земљу гдје га мајка роди?
Оставити брата, без снаге, у мраку,
С невољама дугим да сам борбу води?

О, не дајте, Срби, да Вукова љага
Окаља вам образ чист к'о сунце с неба!
Не идите, браћо, од роднога прага,
Јер мученој земљи мученика треба...

Треба мушке снаге и витешких рука;
Треба Обилића и слободних лавâ...
Треба ваше смрти и вашијех мука,
Јер, тамо далеко, наша зора спава...

1902.

ГОНЦЕ РУЖО...

Гонце ружо
У зелену саду,
Лијепо ли
Миришеш у хладу!

Љепше него
Сав босиљак рани
И зумбули
Росом покапани!

Гонце ружо
У зелену саду,
Лијепо ли
Миришеш у хладу!
Али заман!

Ја те нећу брати,
Нити брати
Нити драгој дати;

Моја драга
И не хаје за ме,
Нити хаје,
Нити чека на ме;

На срцу ми
Тешки јади стоје,
Јер ја више
Немам драге своје.

Немам драге
А све мислим на њу,
И кунем је
И ноћу и дању:

Не утекла
Од мога харама,
Што је мене
Оставила сама,

– Но, Бог дао
Па у дерту своме
Заплакала
На мезару моме!

1902.

ПОШЉЕ МНОГО ЉЕТА

Пошље много љета, пун борбе и муке,
Он ће жудно доћи да се теби јави,
Уморени путник пружиће ти руке
И гледаће тебе с болом што га дави...

Но ти нећеш познат' оно лице јадно,
Нити мутно чело, нити очи оне,
Одмахнућеш руком, без милости, хладно,
И гордо се склонит' у своје салоне...

Ал' знај, он ти неће мрачну клетву слати
Нити мржњу тајит' погледу ти строгом,
Пред вратима твојим он ће душу дати
И склопити очи и рећи ти: „Збогом!”

1903.

НОЋ

Како је мило у овој самоћи!
Језеро сјајно сном дубоким спава,
Трепери небо, а тамо, у ноћи,
Обрасла трњем стреме брда плава.

Шумори вјетар и у полумраку
Мирише дивљим ружама и смреком,
А тамо танка магла по врбаку
Замрсила се с мјесечином меком.

Покривен грањем боровине модре
Ја лежим овдје на заспалој коси,
До мене једва зрак мјесечев продре
Сањив и блијед, окупан у роси.

Једна се грана повила па ти'о
Шапће ми нешто, као да је бајка,
Или би један свети поздрав био
Што ми га с неба добра шаље мајка?

Ил' посвећена моја Младост рана
Походи мене у овоме крају,
Па прича мени, из минулих дана,
О дугој чежњи, пољупцу и рају?

О, ко би знао? Тамо у врбаку
Ја чујем шумор и молитву снова,
Трепери небо, а у полумраку
Умире тужно пјесма лабудова.
1903.

ЕЛЕГИЈА

Зашто се мени јављаш тајно,
Када ми душа тихо снива?
И зашто твоје око сјајно
Голему тугу и јад скрива?

Зашто ме кроз ноћ станеш звати,
И шта ти јадно срце иште?
Та, ја ти немам ништа дати,
О, ја сам пусто пепелиште.

Све што сам им'о, ја сам дао,
Невјеро хладна љубави моје,
– Све што сам својим благом звао:
Младост и огањ душе своје.

Па зашто мени ступаш снова,
Шта тражиш овдје у мртваца?
Хладна је, хладна рука ова,
Што некад на те руже баца.

Пусти ме! Пусти и не мори!
Нек сâм овако трајем дане,
Све, док ми срце не изгори,
Све, док ми душа не изда'не.

1903.

ЕМИНА

Синоћ, кад се вратих из топла хамама,
Прођох покрај баште старога имама;
Кад тамо, у башти, у хладу јасмина,
С ибриком у руци стајаше Емина.

Ја, каква је, пуста! Тако ми имана,
Стид је не би било да је код султана!
Па још када шеће и плећима креће...
– Ни хоџин ми запис више помоћ' неће!

Ја јој назвах селам. Ал' мога ми дина,
Не шће ни да чује лијепа Емина,
Но у сребрен ибрик захитила воде
Па по башти ђуле заливати оде;

С грана вјетар духну па низ плећи пусте
Расплете јој оне плетенице густе,
Замириса коса, к'о зумбули плави,
А мени се крену бурурет у глави!

Мало не посрнух, мојега ми дина,
Ал' мени не дође лијепа Емина.
Само ме је једном погледала мрко,
Нити хаје, алчак, што за њоме црко'!...

1903.

БАДЊА ВЕЧЕ

Вечери света! Хоћу ли те и ја
Славити пјесмом радости и среће?
У моме оку, ево, суза сија,
И моје ране постају све веће.

Твој златни поход и убогу годи
И види Бога у часима овим;
Нада мном само мрак студени броди,
И душу бије немирима новим.

У пустој соби сам, к'о сјенка бона,
У себи слушам глас погребних звона
И стискам срце јадно и кукавно.

Вечери света, дођи! Тихо, тише!
Јер овдје нико не чека те више –
Сви моји мили заспали су давно.

1904.

ВЕЧЕ НА ШКОЉУ

Иви Ћипику

Пучина плава

Спава,

Прохладни пада мрак;

Врх хриди црне

Трне

Задњи румени зрак.

И јеца звоно,

Боно

По кршу дршће звук;

С уздахом туге

Дуге

Убоги моли пук.

Клече костури

Сури

Пред ликом Бога свог,

Ишту... Но тамо

Само

Ћути распети Бог...

И сан све ближе

Стиже.

Прохладни пада мрак.

Врх хриди црне

Трне

Задњи румени зрак.

1904.

НЕ ВЈЕРУЈ...

Не вјеруј у моје стихове и риме

Кад ти кажу, драга, да те силно волим,

У тренутку сваком да се за те молим

И да ти у стабла урезајем име –

Не вјеруј! Но касно кад се мјесец јави

И прелије срмом врх модријех крша

Тамо, гдје у грму прољеће лепрша

И гдје слатко спава наш јоргован плави,

Дођи, чекају те! У часима тијем,

Кад на груди моје приљубиш се чвршће,

Осјетиш ли, драга, да ми т'јело дршће.

И да силно горим огњевима свијем,

Тада вјеруј мени, и не питај више!

Јер истинска љубав за ријечи не зна,

Она само пламти, силна, неопрезна

Нити мари, драга, да стихове пише.

1905.

МРАЗ

Врхове брда сјај јутарњи жари,
Сребрна магла диже се са грма.
Високо шуме јабланови стари
И поток тече као чиста срма.

Све се весели. Само неко плаче
Дубоко негдје, у мразу, у гробу,
Уздише, јеца, све јаче и јаче –
Зове ме да му олакшам тегобу.

О срце моје, ти ме немој звати,
Утјехе теби ја не могу дати...
Судба је твоја као судба ноћи

Што вјечно лута да достигне сунце,
Прелази мора, пустаре, врхунце,
Но сунцу нигда, нигда неће доћи.

1905.

ЧЕЖЊА

Гдје сте?!... Ја будан на прозору стојим
Наслоњен челом на стакло... Све спава...
Ноћ сјајна, к'о да по окнима мојим
Полако шушти ваша коса плава...

У ове часе звијезда и снова
У вашу башту ја сам долазио,
Мирисао је јоргован и зова,
И мрки чемпрес повиј'о се ти'о.

У ове часе ви сте ружа били,
Ја лептир био што на цвијет пада;
Ах, ваше косе, очи, смијех мили,
И ваше тијело и љепота млада

Опише мене... Ми бјесмо у рају,
Јабукe слатке берући са грана...
Док славуј пјева и звијезде сјају
И расипа се мирис јоргована.

Но све је прошло... К'о јаблан без росе
Сам гинем сада и у чежњи стојим...
Ноћ сјајна, к'о да свила ваше косе
Полако шушти по окнима мојим.

1905.

НОЋ ПОД ОСТРОГОМ

Одахните груди у овој слободи,
На овој висини, гдје сам Господ бдије!
А ти, брдска вило, амо к мени ходи
Да пјевамо пјесму, која душе грије.

Гле, ноћ тиха броди и одором меком,
Препуном звијезда, крш покрива голи;
И ја чујем како, у царству далеком,
Пред олтаром неба за њ се Богу моли.

Ово није вјетар са високих страна
Што полако слази па врх грма тине,
То њезина душа миропомазана
У молитви благој јави се и мене.

Док, тамо далеко, за врхове оне,
Што се к небу дижу као знамен свети,
Свечано и мирно јасна ужба тоне
И к'о златна круна спрам истока трепти.

У мени се рађа једно златно доба,
Једно жарко сунце све веће и веће;
Као да сам владар од свијета оба,
У души ми пуно покоја и среће.

Овдје у слободи близу Бога стојим
А преда мном, доли, слободна и смјела,
Плава Зета тече и хујањем својим
Успављује скромна црногорска села.

Како је лијепа! Како ли је мио
Онај говор вала у дубокој ноћи!
К'о Симзерла добра да се јавља ти'о
Свевакрсном пјесмом негдје у самоћи.

О ријеко српска, колико је дана
Крв осветна текла у бистрој ти води!
Да сада, под сјенком ловорових грана,
Путницима причаш о вјечној слободи.

Гледајући тебе ја, пун снага нови,
Гледам у будућност домовине моје,
И цјеливам душом тебе и крш ови,
Овај бедем тврди гдје орлови стоје.

Ја знам: једног дана са обала твоји'
Геније ће поћи преко српских страна,
И робље, што сада погружено стоји,
Пропојаће химну васкрснијех дана!

Хоће, ако Бог да! И гробови травни
Наших праотаца плинуће у жару,
Да поздраве дјела покољења славни'
И кандило славе на српском олтару!

Одахните груди, овдје, у слободи,
Овдје близу неба, под ћивотом светим!
Гле, небеса трепте, златна ужба броди –
Вило, дај ми крила, да летим, да летим.

1905.

НА УБОГОМ ПОЉУ...

На убогом пољу мога завичаја
Не чује се пјесма весела и жетве,
Само шум жалосни робиње Неретве
Хладан вјетар носи преко пуста краја.

Овој земљи Господ среће дао није,
Притиск'о је јадом и чемером дугим;
Док се сунце рађа народима другим,
Нас студена зима раздире и бије.

О, зар није доста невоље и туге,
И сурова пута што реже и боде?!
Вај, узаман море наше крви оде...
Моја јадна земљо, ми смо и сад слуге.

Гдје су наше муке?... Гдје су наше жртве?
Зар не чује нико, све јаче и јаче
Крв наших отаца како љуто плаче
И како се тресу оне кости мртве?

Тешко нама!.. Ено, туђин се весели
И сва блага наша отима и хара...
И Бог му помаже и њиме се стара,
А наш црни сељак црна хљеба жели.

На убогом пољу свога завичаја
Он не пјева пјесму весела и жетве...
Само шум жалосни робиње Неретве
Хладан вјетар носи преко пуста краја.
1905.

ЗАР ТЕ ВИШЕ НИКАД ЗАГРЛИТИ НЕЋУ?

Зар те више никад загрлити нећу?
Зар ћу вјечно 'вако остати да лијем
У самоћи сузе, и да чемер пијем –
Зар те више нигда загрлити нећу?

Гле, сув један листак дршће на дрвећу,
Остављен, па тужно уздише све јаче,
Тако моје срце рашчупано плаче,
Што те никад више загрлити нећу.

Прољеће ће доћи и опет ће лака
Завијорит' шева небу под облака
Пјевајући јасно весеље и срећу;

Све ће нову радост осјетити тада,
Само моје срце умираће с јада,
Јер те више нигда загрлити нећу...

1905.

БОКА

Наша мила Боко, невјесто Јадрана,
Покривена небом к'о од плаве свиле,
Љепша си од твоје приморкиње виле
И свијетлија си од њеног ћердана!

Никада се тебе нагледао не би!
Но да ми је једно: да постанем валом
Сињега ти мора, па пред твојим жалом
Да вјечито шумим и да пјевам теби.

И да с тобом гледам на твој Ловћен плави!
Па једнога дана, кад се Господ јави,
Кад орлови наши високо заброде.

И са твојих рука пану гвожђа тврда:
Да побједну химну слушам с твојих брда
И да с тобом славим дан златне слободе!

1906.

РИБАРИ

Примите ме тамо на убогу лађу,
И незнана странца назовите другом.
На пучини сињој кад вас муке снађу,
И кад муње плану потамнелим кругом:

Ја ћу да се патим и да с вама страдам
И да кушам борбу са морем и небом!
Хоћу да се с вама и молим и надам,
Хоћу да се с вама истим храним хљебом!

И у мутне ноћи, када бура реже,
Када нимфе ћуте, у морскоме биљу,
Ја ћу с вама вући ваше тешке мреже,

Да прекаљен тако, напором и радом,
Једном гордо пођем, с новом ватром младом,
Кроз маглу злих дана свом завјетном циљу!

1906.

ПРЕД РАСПЕЋЕМ

Хоћу да живим животом Човјека:
Хоћу да љубим, да трпим и страдам,
У својој Вјери да се Добру надам
Што 'но ће доћи к'о света ријека

Да Гријех спере! Моју клетву нико
Дочути неће, баце ли се на ме;
На људску пакост ја сам давно свик'о
И знам да сунце не боји се таме...

Пророчким гласом будићу из гроба:
Истину мртву и Слободу роба,
Што спутан сунца завичајна жуди.

И крвљу својом прелићу све путе
Идући Теби, и вјерујућ' у Те,
Ускрсли Брате потиштених људи!

1906.

НАШ СТАРИ ДОМЕ...

Наш стари доме, како си орон'о!
Капије твоје нико не отвара,
По њима мирно црв дубе и шара –
Гризе, к'о чежња једно срце боно.

Ево ми собе! О дувару јоште
Икона виси, прашљива и сама,
И у ме гледа и шапће из рама
О добу среће, дјетињства, милоште.

Овдје сам прве стихове напис'о,
Овдје је с душом полетила мис'о
Високо, тамо гдје се исток жари.

Овдје ми негда бјеше рај... А сада?
На моје срце гробна земља пада,
И ја се рушим к'о ти, доме стари...

1906.

ХРИСТОС ПЛАЧЕ...

Овдје пуста поља, тамо брда сива,
Гдје жалосно шуми купина и драча,
– Ред убогих села сан покојни снови
– Ја не видим нигдје рала ни орача...

Под тавним дрветом, уз мирну ријеку,
Не чује се звоно претходника овна;
Овуда гроб и чемер, мрак, магла оловна,
И запјевке тужне што срце сијеку.

Села наша, гдје су ваше руке радне?
Гола, црна њиво, гдје је орач, брана?
Ах, другове ваше, невољне и гладне,
Одвела је судба преко Океана.

У подземљу црном, без сунца и неба,
Сад копају они комад црна хљеба,
Док за вама срце све им цвили јаче.

О, жали ли когод тебе, земљо гола?
Нигдје за те сузе, нигдје једног бола,
Само негдје близу, чујем, Христос плаче...

1907.

ХРИСТОВ ПУТ...

Овдје нема храма; овдје нигда није
Зазвонило звоно празничкијех дана;
Ал' мени се чини преко ових страна
Да сâм Господ ступа и благослов лије.

Пољима се овим свето сјеме сије –
Ови су људи браћа, плод са једних грана;
Ту крв пала није са братских мејдана,
Ја чујем гдје свуда једно срце бије.

Овдје нема храма. Ал' света и чедна,
Ту у сваком срцу стоји црква једна,
Гдје се служи служба праведна и чиста...

О, ви, што се лажно молите у храму,
Не идите амо! Остајте у храму!
Јер ту, гдје вас буде, неће бити Христа!

1907.

ПРЕТПРАЗНИЧКО ВЕЧЕ

Сјутра је празник. Своју свјетлост меку
Кандило баца и собу ми зари.
Сам сам. Из кута бије сахат стари
И глухи часи неосјетно теку.

На пољу студен. Пећ пуцка и грије,
Ја лежим. Руке под главом, па ћутим,
И слушама како грањем замрзнутим
У моја окна голи орах бије.

Тако на врата суморног ми срца
Сјећање једно удара и чека,
К'о друг и сабрат, као душа нека
Што са мношћем плаче и у болу грца.

Негда у таке ноћи, када отка
Помрлом грању зима покров ледан,
Ова је соба била к'о врт један,
Гдје је к'о поток текла срећа кротка:

Као и сада, пред иконом сјаји
Кандила свјетлост; из иконостаса
Сух бршљан вири. Лако се таласа
Измирне прамен и благослов таји.

Сва окађена мирише нам соба.
Ми, дјеца, сјели око чирака,
Срећа нас грије из сваког буцака,
Јер грудану је дошло мило доба.

Под танким велом плавкастога дима
У пећи ватра пламти пуним жаром,
И сјајне пруге по ћилиму старом
Весело баца и трепери њима.

У врх, на меку шилџу, отац сио,
Пружио чибук, и дим се колута.
Његова мис'о надалеко лута
И поглед блуди сањив, благ и мио...

Уза њ, тек малко на шилџету ниже,
К'о симбол среће, наша мајка бдије,
За скори Божић кошуље нам шије
И каткад на нас благе очи диже.

У то би халка закуцала. – „Петар!”
– Ускликне отац – „Он је зацијело!
Он вазда воли говор и сијело –
Отворите му!” И ми сви, к'о вјетар,

Трчи и врата пријевор извуци.
И стари сусјед, висок као бријег,
Тресући с руха напанули снијег,
Јавио би се с фењером у руци.

Сваки му од нас у загрљај хита,
Мајка га кротко сусрета и гледа,
А он се јавља, па до оца сједа
И бришућ' чело за здравље га пита.

Сва новом срећом огране нам соба.
На сваком лицу свето, сјајно нешто:

Сучући брке стари сусјед вјешто
Поч'о би причу из далеког доба.

И докле прозор хладна дрма чича,
Ми сваку ријеч гутамо ниједи;
Срца нам дршћу у радосној треми
Све, догод не би довршио чича.

Затим би отац, ведар к'о сјај дана,
Узео гусле у жилаве руке,
И гласно поч'о, уз гањиве звуке,
Лијепу пјесму Страхињића Бана...

Мени је било, к'о да пјесме ове
Сваки стих поста пун бехар у роси,
Па трепти, сјаје и мени по коси
Просипа меке пахуљице нове.

О мили часи, како сте далеко!
Ви, драга лица, ишчезла сте давно!
Пуста је соба... моје срце тавно,
И без вас више ја среће не стеко'.

Кандило и сад пред иконом тиња,
И сад је позно предбожићње доба,
Ал' глуха јама сад је моја соба
А ја лист свео под бјелином иња...

Узалуд чекам... У нијемој сјени
Никога нема... Сам, к'о камен, ћутим.
Само што орах грањем замрзнутим
У окна бије и јавља се мени.

Но док ми мутни боли срце косе,
К'о студен травку у врх крша гола,
Из мојих књига, са прашљива стола,
Ја чујем шушањ к'о вилине косе.

Гле! Сад се редом расклапају саме
Ове књиге старе, снови чежње дуге;
Мичу се, трепте, једна покрај друге
И њихов шумор к'о да пада на ме.

Сањам ли? Ил' би ово јава била?
Из растворених листова и страна
Прхнуше лаке тице, к'о са грана,
И по соби ми свуд развише крила.

Све се свијетле!.. Све у бл'јеску стоје!
Једна около кандила се вије,
А нека болно, к'о да сузе лије,
Пред сликом дршће мртве мајке моје.

Неке бијеле као љиљан први,
Само им златно меко перје груди;
Неке све плаве, тек им грло руди,
Као да кану кап зорине крви.

Неке ми пале ту на срце свело
Па крил'ма трепте и шуште к'о свила,
А једна лако, врхом свога крила.
С цвркутом топлим додирну ми чело,

К'о да би хтјела збрисати сјен туте...
И слушај! Редом запјеваше оне!

И гласи дршћу, тресу се и звоне,
Мили и сјајни, к'о лук младе дуге:

„Не тужи! С болом куда ћеш и гдје би?!
Ми пјесме твоје, и другога свију,
Што своје душе на звјездама грију
Света смо жива породица теби!

Ми као роса на самотне биљке
Падамо тихо на сва срца бона,
И у ноћ хладну многих милиона
Сносимо топле божије свјетиљке.

Ми здружујемо душе људи свије!
Мртве са живим вежу наше нити:
И с нама вазда уза те ће бити
И они које давно трава крије!

Пригрли ова јата благодатна!
И када једном дође смрти доба,
Наша ће суза на кам твога гроба
Канути топло к'о кап сунца златна!”

И акорд звони... Све у сјају јачем
Кандило трепти и собу ми зари...
Из кута мукло бије сахат стари.
Ја склапам очи и од среће плачем...

1910.

О, КЛАСЈЕ МОЈЕ...

О, класје моје испод голих брда,
Мој црни хљебе, крвљу поштрапани,
Ко ми те штеди, ко ли ми те брани,
Од гладних тица... моја муко тврда?

Скоро ће жетва... Једро зрње зрије...
У сунцу трепти моје родно село.
Но мутни облак притиска ми чело,
И у дно душе гром пада и бије...

Сјутра, кад оштри заблистају српи,
И сноп до снопа као злато пане,
С нова ће тећи крв из моје ране –
И с нова пати, сељаче, и трпи...

Сву муку твоју, напор црна роба,
Појешће силни при гозби и пиру...
А теби само, к'о псу у синциру,
Бациће мрве... О, срам и грдоба!...

И нико неће чути јад ни вапај –
Нити ће ганут' бол п'јану господу...
Сељаче, гољо, ти си прах на поду,
Тегли и вуци, и у јарму скапај!

О, класје моје, испод голих брда,
Мој црни хљебе, крвљу поштрапани,
Ко ми те штеди, ко ли ми те брани,
Од гладних тица... моја муко тврда?!
1910.

ПРОЉЕТНЕ ТЕРЦИНЕ

Набрекло дрвље младошћу и силом.
У сваком стаблу ја чујем гдје бије
По једно срце дубокијем билом –

И ћутим како пуни извор лије
Новог живота из сваког удара,
Што корјен тресе, буди га и грије.

Све цвјета, дише. Вијенце бехара
Повија вјетар и пахуље носи,
И свуда трепти прва, млада јара.

Блистају стране у сунцу и роси,
Избија лоза, соче здрави трси,
И лептир кружи по пољу и коси.

Мотика туче, и у голе прси
Сухог тежака душа неба вије,
И зној ми купи... Одјекују врси –

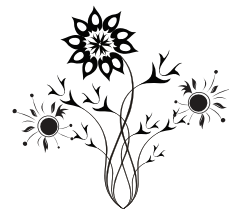
Прољеће пјева. Но док Господ бдије,
И на свом топлом срцу земљу стиска:
Ја видим како један црв се вије –

Гмиже и пузи и полако гриска,
Овдје по долу и ту по врхунцу,
Травке и цвијет и корјења ниска –

Стабла и гране, заметак и трунцу
Сваку; и гвожђе, земљу и кам голи...
И све... И видим гдје се пење сунцу,

И црвоточина златна пада доли...

1910.

О БОРЕ СТАРИ...

О боре стари... Мучениче сињи,
Громом су твоје прси раскрхане
И нова рана све те више кињи...

Опаљен гледаш у оловне дане
И нигдје сунца да се теби јави
И боли тресу рањене ти гране...

У твојем врху у разданаку плави
Не чујем више тица поздрав врео,
Но јаук дуги што сву земљу дави...

На теби сада виси црни вео...
Муке те ломе к'о рапаве спиле
И ти ме гледаш суморан и свео.

О боре... Упи своје јаке жиле
У ову земљу пуну црне драче...
У њој су снаге, у њој твоје силе.

У њој је лијек за срце што плаче,
У њој се врела наше крви лију,
У ту крв свету упи жиле јаче.

К'о сјај, што јутром небеса га пију,
Она је топла и она ће дати
Сокове свјеже да те вјером грију...

Не тужи. Гордо у уздању пати,
Још има Бога и распете трајно
С ловором чека вјечна слава матери...

Ја склапам очи и кроз снове тајно
Ја видим зору поврх твојих грана
Гдје руже баца божански и сјајно...

И слушама како широм родних страна
Радошћу звони са гусала струна,
Док се у злату васкрснијех дана

Са небом љуби твоја горда круна...

1911.

ПРЕД КАПИЦИКОМ

Капицик отвори, јер, мога ми дина,
Извалићу дирек и багламе тврде,
Па нека се на ме сви алими срде,
Јер за тобом, бели, ја цркох, Емина!

Ил' си љута на ме што по хефту дана
У механи сједим, нити друго марим,
Но разбијам дерте с бекријама старим,
Уз ударе ситне танких терзијана?

А ко не би пио?... Ко се једном сврне
У твој сокак, па ти види очи црне,
Тај се махнит враћа дому и акреби!

И кадија, валах, бекрија би био!
Да те једном види, букаром би пио
И нигда се више авертио не би!...

1911.

УЗ ХРИДИ ЖИВОТА

Нису се на ме савијале гране
Са гроздовима росних јоргована,
Ја нисам своје проводио дане
Само уз пјесму и шум шедрвана...

Гдје магле мркну, гдје вихори косе,
И непогода громом туче свагда,
Гдје нема хлада, цвијета, и росе
Ни врела пуних дуге и смарагда –

Тамо сам ступ'о и ноћ бдио многу,
Уз оне што их бол трес'о и хват'о.
По љуту кршу пео сам се Богу,
И знам да Богу благодарим за то!

И знам: што оштро рало дубље рије,
Све љепша клица на свјетлило бије,
Оздо, из гроба, гдје се златна заче...

И знам: на сваки удар, к'о хрид која,
Све љепше искре проспе душа моја,
Свијетла крила уздижући јаче...

1911.

УГЉАРИ

Из чељусти земље, све један по један,
Излазе у црној свештеничкој раси,
Што су им је дуги у подземљу часи
Откали од праха угља... Сваки, жедан,

Прима крчаг што му пружа жена, или
Шћи, ил' сестра. И сви, голих рука, пију,
И види се како дамари им бију
Под сухијем грлом у набреклој жили.

Жеђ гасе и сморне очи дижу гори,
Пресипа се вода и низ прси црне
Оставља им бразде. И док сунце трне

Поврх друма што је граду завијуг'о,
К'о да сваки небу погледима збори:
Гдје си, Боже?... Зашто спаваш тако дуго?

1912.

МОЈА СОБА

Један кревет, астал, књиге у ормару,
У куту бачене новине без броја
И лик мајке моје виси о дувару
Уз икону, ето, то је соба моја.

Малена. Но мени велика је башта,
Гдје над потоцима тихим трепте јоште
Лептирице сјајне мојих снова, машта,
Радости и среће, мира и милоште.

Овдје ми је као да сам гдје у страни
Високо, под сводом дуга уздрхтани'
У којима рано прољеће се купа...

Ово је крлетка топла душе моје,
Кроз њен мали прозор она лети, поје,
И сјај златни пије из небеских купа...

1912.

ЉУБАВ

О, да ми је нешто па да будем река,
Па да течем испред твоје куће мале;
Певајући теби да разбијем вале
О прагове где ти стаје нога мека.

Па кад низ прагове сиђеш са ибриком
Дахватиш воде, да ти зграбим руке,
Пригрлим те себи у своје клобуке,
И да тебе, драга, више не дам ником.

На душеку трава и мојих смарагда
Као нимфа моја, да почиваш свагда,
И да нико не зна твоје место где је.

Само моје очи да гледају у те,
Само моје све дубине и све куте,
Да лепота твоја осипље и греје.

1923.

СЕНКЕ

Ви, сенке, што сада по путима мојим
Урличете кобно, к'о с разбоја хрти,
Ма ви биле канџе свих беда и смрти,
Свеједно, ја вама на белези стојим!

Не тресу ме више оштрохрте ости,
Ни јед зелен с ваших губица што прска,
С вама ћу у коштац, па ма попут трска
У притегу вашем прснуле ми кости.

Не, ваш помам нема снаге да ме сатре
Ја сам гора где се царске руде крију,
И на сваки удар распу се и бију
Из мојијех стена искре златне ватре.

О грмење моје зубе крши време.
И у њему свака хајка лава нађе.
Још су моје снаге горда једра лађе,
Где просипа зора своје дијадеме.

Мичите се с пута! Из каљује ове,
Где се ореола човечности цепа,
Ја на тимор идем, куда срца лепа
Купе се и хрле на полете нове.

Онамо, на Врху, к'о дан један бео,
Ја ћу с копљем стати, ти, маглена хордо,
И к'о пожар златан, радосно и гордо,
На Брегу Лепоте изгорети цео.
1923.

ИЗ БОЛНИЧКЕ ЂЕЛИЈЕ

Како си лепа
Сестро Павина!

Поноћ је, је ли?
Сврх врата бије
Часовник стари.
На пољу вије
Ветар, и сипа
У окна наша
Пахуље беле.
Заклопи зборник
Па седи ближе
Уз одар мој.
Погледај како
Ватра се жари,
И хукти, и букти,
У пећи тој.

Где како њена
Корална пруга
Весело игра
По зиду горе.
Веруј ми, тако
И моје срце
Хукти и букти,
Игра и бесни,
Манито, лудо –
Не зна шта ради,
Сасвим се смело;

И ево, ево, изгоре цело,
Изгоре цело!

А знаш ли зашто
Оно полуђе?
У моје срце
Ти ноћас уђе,
Па с њега оде
Свих бола тама,
И ти га ватром
Запали сама –
Јер искре саме
Из тебе бију,
Лепше од свију
Анђела раја,
Што нежно шуште
К'о бехар бели,
У топлој речи
Молитве твоје.

Погледај! Широм
Ђелије наше,
Те светле искре
Лепоте твоје,
Како се вију,
Како се роје,
И расипају
По свакој страни,
К'о запаљени
Сами ђердани!
И свуда, ено,
Где која пане,

По једно златно
Кандило плане...

Положи зборник
На сточић тамо,
И мани сада
Анђеле целе,
Па седни овде
Уз одар мој,
До зоре беле
Да гледам само:
Како си лепа,
Сестро Павина!

1924.

МОЈИ ПУТЕВИ

Никада се нисам пузајући пео
Уз прагове горде, штоно воде скуту
Високих и моћних; нити сам на путу
Своме игда челом прах по тлима мео.

Моја душа није у таштини грезла,
Нит' је било грубог црва да је начне.
Ја сам ишо вису гдено бесконачне
Подижу лепоте своја царска жезла.

Својим челом само пред њихове скуте
Падо сам, и цвећем осипо им путе,
И клечо где њихов светли олтар стоји.

Оне су ми дале свога срца део,
И загрљај њихов и пољубац зрео
Велики и сјајни ордени су моји.

1924.